Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

19 637 Vreemdelingenbeleid

Nr. 1987 BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 april 2015

Inleiding

Hierbij bied ik u de Rapportage Vreemdelingenketen (RVK) aan over de periode januari tot en met december 2014[1]. In de rapportage informeer ik u over de resultaten van de vreemdelingenketen en ontwikkelingen in de migratie naar Nederland.

Asiel en opvang

Het asieldossier kent naar zijn aard een sterke afhankelijkheid van de internationale ontwikkelingen op het terrein van veiligheid en mensenrechten. Omvangrijke conflicten of situaties waarin door staten rechten van individuen op grote schaal worden aangetast kunnen relatief snel zichtbaar worden in de Nederlandse asielinstroom.
Sinds het derde kwartaal van 2013 is er een gestage groei in het aantal asielverzoeken. Na een sterke, kortdurende piek in het aantal Eritrese asielzoekers dat naar Nederland kwam in de maanden april en mei van 2014 is er een grote instroom van Syrische asielzoekers zichtbaar, als gevolg van het inmiddels langdurig conflict in Syrië dat zich met de opmars van IS inmiddels verder heeft verbreed in de Syrische regio.
De Syrische asielzoekers komen in toenemende mate niet meer alleen over zee (met name de oversteek Libië-Italië) naar de Europese Unie, maar ook via land (voornamelijk via Turkije). Ondanks de omvangrijke bijdrage die Nederland heeft geleverd aan de opvang in de eigen regio, is het niet waarschijnlijk dat de asielinstroom in de komende periode zal afnemen. De realiteit voor vluchtelingen dat er voorlopig geen weg terug is en de weinig perspectiefrijke situatie in landen van eerste opvang (Turkije, Jordanië, Libanon) maakt dat velen pogen naar de EU te komen.

[1] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

kst-19637-1987
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

De totale asielinstroom, bestaande uit eerste aanvragen, tweede en volgende asielaanvragen en nareis, is in 2014 ten opzichte van 2013 met 79% toegenomen. Het aantal Syrische asielaanvragen is vanaf de eerste helft 2014 sterk gestegen, totdat in oktober een daling inzette. Deze daling hangt hoogst waarschijnlijk samen met de jaarlijkse seizoensinvloed. In deze periode van het jaar zijn er volgens Frontex minder vreemdelingen die de Middellandse Zee oversteken. Gezien de situatie in de relevante conflictgebieden en de onder druk staande opvang in de regio, moet zeker rekening worden gehouden met blijvend hoge asielinstroom in de EU. Nareizende gezinsleden van houders van een asielvergunning vormen ook in toenemende mate een substantieel onderdeel van de asielinstroom. Dit is een gevolg van het relatief hoge inwilligingspercentage bij met name de Syrische asielaanvragen.

De toegenomen asielinstroom heeft de vreemdelingenketen voor grote uitdagingen geplaatst. Het extra personeel dat de IND heeft aangetrokken, heeft ertoe bijgedragen dat de doorlooptijden na een aanvankelijke stijging weer zijn gaan dalen. Ondanks de toegenomen doorlooptijd is de IND er wel in geslaagd om over heel 2014 92% van de eerste asielaanvragen binnen de wettelijke termijn af te handelen. Dit neemt niet weg dat de vreemdelingenketen nog steeds voor de uitdaging staat om tijdig, flexibel en adequaat te reageren op de nog immer hoge asielinstroom en de grote schommelingen in de asielinstroom. Ondanks de daling die de laatste drie maanden van het jaar laten zien, kampt het COA nog steeds met een zeer hoge bezetting die in een jaar tijd met circa 10.000 is toegenomen. Het vergt veel inspanningen van het COA en de gemeenten om in zeer korte tijd talrijke opvangplekken te realiseren. Dat maakte dat in 2014 soms gekozen moest worden voor tijdelijke oplossingen die zeker niet ideaal waren, zoals in het geval van de tijdelijke opvang in de IJsselhallen in Zwolle.
Ondanks de tijdsdruk wordt steeds de veiligheid en leefbaarheid voor de asielzoekers en medewerkers in de vreemdelingenketen in het vizier gehouden. Onder deze omstandigheden is ook veel gevraagd van (kleine) dorpen die soms grote aantallen asielzoekers opvang moesten bieden. De vreemdelingenketen blijft zich inspannen om goede oplossingen te vinden voor de opvang van nieuwe asielzoekers met zorg voor draagvlak bij lokaal bestuur en omwonenden.
Met de gestegen bezetting is de noodzaak groot om iedere plek in de opvang voor asielzoekers in procedure te benutten. Dit betekent dat vergunninghouders zo snel mogelijk de opvang moeten verlaten. Om vergunninghouders sneller in gemeenten te huisvesten, is het Platform Opnieuw Thuis opgericht. Doel van het Platform is om de gemeenten te ondersteunen, waardoor de gemeenten in 2015 in staat zijn hun wettelijke taak van het huisvesten van vergunninghouders te realiseren, alsmede deze taak binnen de gestelde doorlooptijden uit te voeren.

Overige onderwerpen

Het aantal aanvragen voor een verblijfsvergunning (zowel d.m.v. de Toegang en Verblijf (TEV)-procedure als de Verblijfsvergunning Regulier (VVR) zonder Machtiging Voorlopig Verblijf (MVV), is afgenomen. Dit betreft met name een afname van het aantal TEV-procedures bij het cluster Familie en Gezin. Het aantal TEV-procedures binnen de clusters Studie en Kennis & Talent neemt toe.

Gezien de toename van de illegale migratiedruk via de Middellandse Zee, is het belang van de operaties van Frontex toegenomen. Frontex coördineert momenteel een aantal belangrijke maritieme operaties ten zuiden van Italië (Triton) en in de Egeïsche Zee (Poseidon) waar belangrijke routes liggen voor illegale migratie richting de EU.

In 2014 zijn er belangrijke beleidswijzigingen doorgevoerd op het terrein van gezinnen met minderjarige kinderen in grensdetentie en vreemdelingenbewaring. Er is een grensscreening ingevoerd voor gezinnen met minderjarige kinderen die aankomen aan de buitengrens, niet voldoen aan de voorwaarden voor toegang en asiel aanvragen. Als wordt voldaan aan de criteria van de screening dan kunnen deze gezinnen doorreizen naar een aanmeldcentrum waar zij de open asielprocedure doorlopen. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) werden niet in grensdetentie geplaatst.
Daarnaast is per 1 oktober 2014 de tijdelijke gesloten gezinsvoorziening geopend, vooruitlopend op de structurele voorziening. Uitgangspunt van deze voorziening is dat zoveel mogelijk recht wordt gedaan aan de kwetsbare positie van het kind, binnen een gesloten setting. Geen celbeleving en zoveel mogelijk bewegingsvrijheid staan hierbij centraal. In de voorziening kunnen gezinnen met minderjarige kinderen worden geplaatst die niet voldoen aan de criteria van bovengenoemde screening alsmede gezinnen met minderjarige gezinnen en AMV's ter fine van uitzetting, als ultimum remedium en onder strikte voorwaarden.

De totale instroom in het terugkeerproces van de DT&V was in 2014 minder dan in 2013. Het hoge inwilligingspercentage van met name asielaanvragen van Syriërs speelt hier een rol. Door het lage aantal afwijzingen volgt er weinig instroom in het terugkeerproces. Het aantal vertrekken bleef in 2014 nagenoeg gelijk in vergelijking met het jaar daarvoor. Binnen de categorie aantoonbaar vertrek is een verschuiving zichtbaar van gedwongen vertrek naar zelfstandig vertrek.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff